

Københavns og Vartov Valgmenigheder

Juni 2016 Nr. 2

Sig det ligeud

2. søndag efter påske – Johannes 10,22-31

Filosoffen Platon var i flere omgange indforskrevet som rådgiver for tyrannen Dionysios på Sicilien. Han var en lunefuld hersker og ikke overdrevent begavet. For at han kunne være skikket til at styre bystaten, mente Platon at han først måtte lære at styre sig selv. Han gav ham det råd at han må 'blive ven med sig selv', og han tilføjer: 'I den henseende manglede han alt.' Platon medgiver at 'jeg udtrykte det ikke tydeligt med disse ord, det ville have været risikabelt, men jeg prøvede med antydningens kunst'.

I tidens løb har herskere ladet sig rådgive af filosoffer, hofnarre og andre som var ukompromitteret af det politiske livs interessemodsætninger. De skulle sige sandheden. Også selv om den var ubekvem for herskeren. Ja, netop når den var det.

Tidligere var det risikabelt for filosoffen at foreholde herskeren en uhørt sandhed. Platon skulle dog senere bortkaste alle antydninger og sige Dionysios op i hans åbne ansigt at han var en forræder og ikke til at

stole på. Men han slap fra Sicilien med livet i behold.

Når én siger den usminkede sandhed hedder det *parrhesia*. Sandhedssigeren siger ikke bare hvad der falder ham ind, og hun er ikke bare oprigtig – for det *er* sandheden der bliver sagt. Åbent og helt uden bagtanker. Sandsigeren løber en risiko, taler med fare for sit liv.

Jøderne spørger Jesus: 'Hvor længe vil du holde os hen? Hvis du er Kristus, så sig os det ligeud.' Sig os det *parrhesia*, står der. Sig os det rent ud, uden omsvøb, usminket, uden billeder. Sig os det ligeud.

De har allerede slået ring omkring ham så der er højrisiko når han siger: 'Jeg *har* sagt det til jer ... Jeg og Faderen er ét.' Og for at der ikke skal være tvivl, læste jeg et vers ud over det foreskrevne: 'Atter samlede jøderne sten op for at stene ham.' Atter. For sådan har det altid været når én siger sandheden.

Det er ikke *ment* som en provokation, men for dem som sandheden krænker, vil

det altid virke som en provokation. Det fremkalder vrede og fører umiddelbart til den vold som er vredens handling. Jesus betaler den højeste pris for at sige sandheden. Han slipper ikke fra det med livet i behold. Det véd han godt.

Hvad så med os? Kan vi sige sandheden ligeud og uden omsvøb? Kan vi bedrive *parrhesia*? Vi véd godt at vi altid vil slippe fra det med livet i behold, men måske ikke med vores position. Vi risikerer noget når vi går i rette med andre. Når vi kritiserer lederen eller påtaler en vens fejl. Ja, selv når vi lægger os ud med familiemedlemmer. Vi risikerer at de vender sig fra os og måske mod os.

Moderne politikere risikerer også noget ved at sige en sandhed som ikke behager borgerne – vælgerne som de kalder dem. Derfor gør de det ikke altid. I antikken var en *filosof* sat til at fastholde herskeren på sandheden, og hos senere konger var det en *nar*. Nu er det *spindoktorer* som placerer sig et sted mellem de to stillingskategorier: 'doktor' lyder lidt af filosof – 'spin' lidt over i det naragtige. De skal ikke forpligte deres politiker på sandheden, men træne hende eller ham i *ikke* at sige sandheden. Opsminke den, pakke den ind, tale udenom. Det drejer sig ikke om hvad det er *sandt* at sige, men hvad det er *klogt* at sige. Og hvis den så alligevel bliver for påtrængende, sandheden, skal de kloge hoveder hjælpe politikerne med at lægge en strategi for hvordan man kan smyge sig udenom.

Sig sandheden ligeud! Er vi rede til at *høre* den? Er vi ikke snarere bevæbnet med alt det der skal skærme os mod sandheden hvis nogen endelig taler den til os: undskyldninger, bortforklaringer, omskrivnin-

ger, moralsk apati. Er vi så forskellige fra Dionysios: Kan vi tåle at høre at vi ikke er ven med os selv – for dét er jo hvad vi bruger så mange kræfter på at være? Ville vi ikke vende os mod den der – uden som Platon at gribe til antydningens kunst – uden omsvøb sagde at vi i den henseende manglede alt?

Der er et lag mere. Hvordan kan den der siger sandheden, være sikker på at det han tror, *er* sandheden? Bryster man sig af at optræde som en der siger sandheden, kan det få en selv til at tro at man kender den. Meget revseri er båret af denne drift.

Men er det sandheden vi mener at kende? Vi er ikke gennemsigtige for hinanden. Og det at vi arbejder så energisk på at blive gennemsigtige for os selv, kan ligefrem være en forhindring for at kende hinanden. Hvad er sandheden om godt og ondt? De moralske spørgsmål har ikke fundet tydeligere besvarelser. Det stiller ikke kun den der skal sige sandheden over for spørgsmålet om det nu også er klogt at sige sandheden. Det konfronterer ham også med spørgsmålet om hvorvidt han nu også selv tror på at det han siger, er sandt. Er jeg dén der kan sige sandheden? Er jeg berettiget til at give stemme til en sandhed som er mig utydelig?

Jesus er den der siger sandheden. Og han gør det *uden* antydningens kunst. For han *er* sandheden. 'Jeg er vejen, sandheden og livet', som han også siger i Johannesevangeliet. Og i dagens tekst: 'Jeg og Faderen er ét.' Jesus er den der giver stemme til sandheden. Ja, hans røst *er* sandheden: 'Mine får hører min røst, og jeg kender dem, og de følger mig, og jeg giver dem evigt liv'. Sandheden er at de der

hører ham og tilhører ham, lever i sandheden. Deres liv er opfyldt.

Er sandheden virkelig at vores liv *er* opfyldt når vi hører hans røst? Når vi forlanger at få sandheden talt til os ligeud, er det så en sandhed vi kan bære? Det ville være mere bekvemt med et påbud. Hvis han *forlangte* noget af os. Hvis han sagde: 'Du *skal* gøre det og det for at få et ordentligt liv! Jeg *forlanger* at du skal være ven med dig selv.' Der er selvfølgelig grænser for hvilke imperativer vi ville finde os i – for eksempel hvis han sagde: 'Du *skal* tage dig af dit medmenneske.' Men inden for overkommelighedens grænser er det lettere at opfylde et påbud end det er at modtage beskeden om at vores liv *er* opfyldt.

I dagens evangelium drejer det sig ikke om troens *lydighed*, men om troens *virkelighed* – at det evige liv er vores liv hvis vi hører hans klare røst. For *parrhesia* betyder også at sige alt – og det evige liv er det hele.

Jesus gør noget andet end Platon. Platon siger til Dionysios at han skal blive ven med sig selv for at blive en ordentlig tyrann – med den risiko det indebærer for Platon selv. Jesus siger at *han* vil være ven med os. Han siger at vi skal tro på ham ved at høre hans røst – med al den risiko det indebærer *for ham*. Her er det pludselig os der er tyranner – os som gør det af med ham der siger sandheden fordi han *er* sandheden. Vi sætter os op mod ham der er kommet for at opfylde vores liv, og som siger at det *er* opfyldt i troen på ham når han siger at han vil leve sammen med os.

Det kan gøre os så rasende at vi begynder at stene ham. For hans budskab tilside-sætter vores grundbestræbelse: Vi vil gøre os fortjent til at være dem vi er, fortjent til

glæderne, til alt det gode, til at leve. Det ville passe os bedre hvis han påbød os at forfølge denne bestræbelse, end bare at forkynde at vores liv *er* opfyldt, uafhængigt af vores egne bestræbelser. I andre sammenhænge får vi jo hele tiden at vide at vi skal forfølge vores lyster og drømme, arbejde med os selv, blive ven med os selv. Vi adlyder villigt ethvert påbud der understøtter den bestræbelse. Og vi udsteder det gerne over for andre.

Men de påbud er i virkeligheden ikke fremsagt af nogen der siger sandheden. De er tværtimod indsmigrende omskrivninger der lefler for vores forestilling om at vi selv kan skabe os et liv som andre må beundre. Vi risikerer absolut ingenting ved at sige dét til nogen, og det gør de der siger det til os, heller ikke. De risikerer ikke at vi skulle vende os imod dem – de siger jo bare det til os vi har lært at vi skal sige til os selv (det hedder manipulation). Og de risikerer heller ikke at tage fejl, for hvis det ikke virker, er det os selv der er noget galt med – også dét tror vi gerne. Alle de falske røster.

Livsopfyldelsen er ikke vores gerning. Jesus siger: 'De gerninger, *jeg* gør i min faders navn, de vidner om mig.' Opfyldelsen af vores liv er *Guds gerning*: det evige liv. Han risikerer alt for denne opfyldelse. Sandheden om vores liv.

Det er den sande røst. Her er der ingen retoriske overtalelser, ingen sminkede udsagn. Her siges det uden omsvøb at i troen på denne røst befries vi fra at være underlagt vores egne bestræbelser. Det er sandt. Det kan vi godt sige ligeud.

Niels GrønkJær

Salmer: 736, 298, 482 – 387, 388, 407

Formandens beretning for 2015

Vartov Valgmenighed

Vi vil rejse os og mindes menighedsmedlemmer, der er døde siden sidste årsmøde: Grethe Axelsen, Gunver Kelstrup, Kirsten Neiman, Kirsten Bondo Schultz, Erik Skellund og Inge Skovgaard-Petersen. Tak.

Til nye medlemmer, som i årets løb har meldt sig ind valgmenigheden, vil vi sige hjerteligt velkommen – vi håber, at I må vokse ind i menighedens berigende fællesskab.

Dette berigende fællesskab kan ikke udelukkende opleves ved gudstjenesten, men også ved inspirerende foredrag ved menighedsmøderne.

Om lidt vil vores forretningsfører, Kurt Gotfredsen, gennemgå regnskabet. Jeg vil i den forbindelse erindre om, at vi holder kirke for de bidrag, som medlemmerne betaler ind til den fælles kasse. I andre valg- og frimegheder betales en fastlagt procentdel af den skattepligtige indkomst, og menighedens forretningsfører har adgang til den enkeltes skattemappe for at udskrive girokortet. Vi tror på, at medlemmerne godt selv kan finde ud af at betale som minimum det beløb, som ville være blevet opkrævet i kirkeskat.

Vi har i årets løb fået Arbejdstilsynets godkendelse af forholdene for medarbejdere i kirken; de var dog ikke helt tilfreds med præstens gammeldags bord og stol, ville hellere have set et hæve-sænkebord med ’rigtig’ kontorstol.

Nævnet har i tidens løb brugt megen tid på diskussioner/samtaler om, hvilke arrangementer der kan/bør afholdes i kirken, hvad vores kirke skal anvendes til. Vi har, så længe jeg kan huske, haft en regel nr. 1: Vi tager ikke entré til kirken. Det har betydet, at kor

og ensembler, der har henvendt sig for at låne kirken til koncerter, ikke er kommet til, for hvis de ikke kan få entréindtægt, så skal de have betaling for koncerten. Der er udgifter forbundet med brug af kirken, til rengøring, til betjening, der kan låse op, slukke lys, låse mm. Nu har et lille udvalg formuleret en kort beskrivelse af betingelsen for anvendelse af Vartov: *Valg af arrangementer har menigheden og dens fællesskab som primær målgruppe. Dertil kommer medlemmer af ’familien’ med tilknyttede interesser. Der tages ikke entré ved arrangementer i kirken.*

Et eksempel på udlån af kirken til medlemmer af ’familien’ var Grundtvigsk Forums anvendelse ved deres årsmøde i efteråret. Mødet blev fint afviklet i kirken.

Kirken var rammen for markering af Niels Grønkjærs ti-års jubilæum som præst i Vartov og hans 60-års fødselsdag den 23. april. Det blev en festlig dag med foredrag i kirken og efterfølgende reception i salen.

I 2020 (det lyder som langt ud i fremtiden, men kommer, før vi rigtig ved det) har vores valgmenighed 100-års jubilæum – hvordan skal vi markere dét?

”Og siger altid Gud Fader tak for alle ting.”

Det forløbne år har budt på fortsat nært og godt samarbejde med Grundtvigsk Forum bl.a. om foredragsrækken over temaet ’det gode liv’, og som nævnt deres årsmøde.

Samarbejdet med Københavns Valgmenighed er vi taknemmelige for. Menigheden kunne fejre 125-års jubilæum i december – en del af menigheden i Vartov brød op og dannede valgmenighed i forbindelse med præste-

skifte i 1890, hvor den foretrukne kandidat til embedet som præst i Vartov Hospital ikke kunne godkendes af ministeriet. Som tak for mangen god kop kirkecaffé gav vi dem en kaffemaskine, som kan lette brygningen.

Beretningen fra Johan Kjeldgaard-Pedersen om Vartov Børnehavn & Fritidshjem giver anledning til undren og bekymring, når den velfungerende, sammenslåede institution igen splittes op med økonomi og besparelser som det gentagne argument. Tak til Johan for fortsat at kæmpe for en anden dagsorden.

Vi har fortsat store udfordringer i forhold til Post Danmark, som har svært ved at forstå betydningen af autoriseret aflevering af post til præsten. I et forsøg på at forenkle deres arbejde omlagde vi alle yderdørelåse, så der herefter anvendes chip. Det har desværre endnu ikke haft fuldt tilstrækkelig effekt.

Noget af det mest synlige, som der er anvendt midler til i 2015, er vedligeholdelse og fornyelse af klokkestablen, som har fået nyt tag. Tak til Bent Schou, som fra Nævnet sikrer, at alle de vedligeholdelsesmæssige forhold gennemføres på betryggende vis.

En stor tak skal lyde til alle Nævnets medlemmer, som ud over at påtage sig ansvaret for at sætte sig ind i og træffe de administrative beslutninger også påtager sig en række praktiske opgaver, som er med til at gøre vores valgmenighed 'funktionsdygtig'. Tak til vores forretningsfører Kurt Gotfredsen, som trofast guider økonomien igennem de mange snørklede regler. Som det fremgår af indkaldelsen til dette Årsmøde, har mangeårigt Nævnsmedlem Anna Rosenbeck besluttet at træde ud. En varm tak til dig, Anna, for din utrættelige indsats gennem årene: tak for kaffebrygning og kagekøb, tak for overdådige traktementer ved adventsmøder, men frem for alt tak for nærvær og indsigt i Nævnsarbejdet og i Hjælpekassen. Tak!

Endnu et år har vi kunnet glæde os over, at vore gudstjenester afholdes i et smukt kirkerum og med et enkelt, flydende forløb. Det kommer ikke af sig selv! Tak til Ida Ladefoged, som drager omsorg for, at kirkerummet renholdes på bedste vis – tak til Mette Vestergaard, som fra Nævnet er tovholder og rådgiver. Tak til Agnete Veit, som har løftet kirketjener-hvervet fornemt efter Søren Frank, som drog ud i den store verden. En stor del af Nævnet har i øvrigt været på et lille kursus for bedre at kunne hjælpe som afløser. Ikke mindst Anders Uhrskov og Marianne Knudsen skal have tak for mange gange at være trådt til.

Inge Bønnerup tilføjer perspektiver til gudstjenesten søndag efter søndag med sin musik. Derudover har hun holdt koncert i kirken i anledning af Carl Niensens 150 års fødselsdag, spillet tre mindre koncerter ved Kulturnatten i kirken, spillet Bach sammen med Elisabeth Zeuthen Schneider ved adventskoncerten samt igen afholdt nytårskoncert med værker af Bach, Buxtehude, Jeppesen, Lewkovitch og Carl Nielsen. Og nu har hun indspillet en cd med Carl Nielsen, som kan varmt anbefales. Tak Inge! Tak også til Tom Ernst.

En hjertelig tak til vores præstepar: Tak, Ida, for din favnende, varme indsats for alle i menigheden! Tak, Niels, for søndag efter søndag at minde os om nåden og glæden, ved stadig at give os nye eksempler og billeder, spændt op mod og med salmerne. Du skaber stunder, hvor man ville ønske, at søndagen aldrig hørte op, at man kunne blive i dette givende rum. Tak!

Tak til jer alle, fordi vi som menighed kan samles og være fælles om dåb og nadver, salmesang og den uforskyldte nåde.

Vibeke Hein

Alterstagerne i Immanuelskirken

På alteret har der fra Københavns Valgmenigheds første tid stået to keramikstager med grønlig glasur. De er tegnet af Thorvald Bindsbøll og udført i 1890 af Kähler i Næstved. På tæt hold kan man se, at stagerne er udsmykket med bølger på foden, blade op ad skaftet og et kors på lyseskålen. En symbolik der er knyttet til dåben, og hvis betydning udvides af lysenes flammer. I bogen om Immanuelskirken mener forfatterne, at helheden er et billede på Johannes Døberens ord: ”Jeg døber Jer med vand --- men han som kommer efter mig skal døbe Jer med Helligånd og ild.” Alterstagerne forkyndelse hænger altså tæt sammen med døbefonten og alterbilledet. Stilen er skønvirke. Stagerne er unika.

For et par måneder gik den ene alterstage i stykker. En gammel revne viste sig pludselig at få alvorlige konsekvenser: Bunden gik ud af stagen, som nu er knust i mange stykker og ikke kan repareres. Hvad gør vi nu? Det har vi diskuteret i Rådet. Umiddelbart er der to muligheder: 1. Vi prøver at få fremstillet 1-2 kopier af den ødelagte stage. Vi har jo den eksisterende at gå ud fra, og der er måske tegninger til de oprindelige stager. Vi er sandsynligvis nødt til at få fremstillet to nye stager, da glasuren ellers vil være for forskellig. 2. Vi bestiller hos en keramikker to nye stager, der passer til alteret og kirkerummet. I begge tilfælde skal der søges om fondsstøtte.

Alterstagerne er så vigtige at vi i Rådet har besluttet at spørge medlemmerne, hvilken af de to muligheder de foretrækker. Så giv lyd, mundtligt eller skriftligt, til et medlem af Rådet, hvis du har en mening.

Jens Hestbech

Sensommermøde

Vartov Valgmenigheds navn inviterer til sensommermøde i Vartov *søndag den 4. september*. Vi begynder med gudstjeneste kl. 10, spiser frokost og hører foredrag: ”Med venner i lys vi tale – fortællingens kraft” ved tidligere friskoleleder Erik Lyng, Thorsted og Sydthy friskoler. Derefter er der kaffe og kage, fortælling og fællessang. Vi regner med at slutte ved 16-tiden. Nævnet sørger for frokost, men vi vil gerne opfordre menighedernes medlemmer til at medbringe en kage til kaffen. Der er ikke tilmelding til dagen, men man må gerne sende en mail til marianne.knudsen47@gmail.com senest 1. september, om man vil medbringe en kage.

Marianne Knudsen

Fyraftenssalmesang i Immanuelskirken

I efteråret inviterer Københavns Valgmenighed til fyraftenssalmesang i Immanuelskirken den første fredag i september, oktober og november kl. 16-17. Der vil være orgelmusik og en kort motivering for de valgte salmer. Alle er velkomne, det koster ikke noget at deltage.

Hanne Bistrup

Menighedsrejse

Der planlægges en uges studietur til blandt andet Bologna og Ravenna i slutningen af april eller begyndelsen af maj 2017. Senere kommer der oplysninger på hjemmesiden og i næste nummer af bladet.

William Heinesen – kulturbærer og kulturbryder

William Heinesen (1900-91) var både kulturbærer og kulturbryder i forhold til sin færøske samtid. Forfatterskabet er indbegrebet af den færøske kulturkamp i det 20. århundrede. Men hvor de færøskskrivende forfattere bygger broer indbyrdes mellem de forskellige lokaliteter, bygger Heinesen broen mellem Tórshavn og byggerne og som kulturdiplomat tilmed broen udadtil mellem Færøerne og verden i øvrigt. Heinesen var også kulturbryder, idet han som danskskrivende færøsk forfatter befandt sig mellem to kulturer. Han forblev derfor en svært bestemmelig og problematisk figur i det nationale færøske rum, men også i mange andre sammenhænge.

Ved *menighedsrådet mandag den 19. september* taler Bergur Rønne Moberg om William Heinesen. Han forsker i blandt andet nordisk litteratur ved Københavns Universitet – og er medlem af Vartov Valgmenighed.

Adresser

Præst: Niels Grønkjær, Løngangstræde 24, 2., 1468 København K, tlf. 33 13 30 31
e-mail: ng@kvvv.dk - hjemmeside: www.kvvv.dk

Københavns Valgmenighed

Formand:

Jens Hestbech
Gl. Kongevej 19, 3. th., 1610 København V
Tlf. 31 90 75 97

Forretningsfører:

Per Lund-Hansen
Jonstrupvangvej 8, 3500 Værløse
Tlf. 44 47 47 27/20 68 47 27
Bank: 1551 - 9028390

Kirketjener:

Rasmus Jensen
Amager Boulevard 101, 03-54
2300 København S. Tlf. 22 40 19 37

Organist:

Tom Ernst
Esplanaden 5B, st.tv., 1263 København K
Tlf. 33 12 69 52

Vartov Valgmenighed

Formand:

Vibeke Hein
Kongevejen 467 B, 2840 Holte
Tlf. 20 19 89 90

Forretningsfører:

Kurt Gottfredsen
Opnæsgård 57, 1. th., 2970 Hørsholm
Tlf. 31 95 63 72
Bank: 6194 - 4170277452

Kirketjener:

Agnete Veit
Nørre Allé 75, 7. 829, 2100 København Ø
40 38 55 44

Organist:

Inge Bønnerup
Peter Bangs Vej 153, 1. tv., 2000 Frederiksberg
Tlf. 33 32 68 90

For børnepasning under gudstjenester: Kontakt Signe Rørdam Thomsen på
roerdam@hotmail.com

Valgmenighedernes hjemmeside er www.kvvv.dk

Bladets redaktion: Niels Grønkjær (ansvarshavende), Lilly Wiberg, Søren Anker-Møller

Forsidevignet: Peter Hentze

Afsender:

Københavns og Vartov
Valgmenigheder
Løngangstræde 24, 2.
1468 København K

Gudstjenester i Vartov Kirke og Immanuelskirken*

26. juni (5. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

Ingen gudstjenester i juli måned

7. august (11. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

14. august (12. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 9.00

Nicolai Halvorsen

Immanuelskirken kl. 10.30

Nicolai Halvorsen

21. august (13. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

Doris Ottesen

28. august (14. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

4. september (15. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

11. september (16. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

Vartov Kirke kl. 16.00

18. september (17. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

25. september (18. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

2. oktober (19. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

9. oktober (20. søndag efter trinitatis)

Ingen gudstjeneste

Sjællandske valgmenigheders efterårsmøde
i Osted

16. oktober (21. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

Immanuelskirken kl. 16.00

23. oktober (22. søndag efter trinitatis)

Vartov Kirke kl. 10.00

30. oktober (23. søndag efter trinitatis)

Immanuelskirken kl. 10.00

Sommertid slutter

KALENDER

Søndag den 4. september:

Sensommermøde i Vartov

Mandag den 19. september kl. 19.30:

Menighedsmøde i Vartov

Bergur Rønne Moberg: William

Heinesen – kulturbærer og kultur-
bryder

Søndag den 9. oktober:

De sjællandske valgmenigheders efter-
årsmøde i Osted

Mandag den 7. november kl. 19.30:

Menighedsmøde i Vartov

Rasmus Vangshardt: Djævel og dæmo-
ni hos Thomas Mann og Dostojevskij

Mandag den 28. november kl. 17.00:

Adventsmøde i Vartov

Søndag den 4. december:

Adventssammenkomst for børn

*Immanuelskirken ligger på Forhåbningsholms Allé 20, Frederiksberg.